

September 2025

01. Energiearmoede groeit, in deze twee Limburgse gemeenten relatief gezien meeste energiearme huishoudens: kijk hier hoe het zit jouw gemeente

Rick Lemmens dagblad de Limburger 25 juli 2025

Ruim een half miljoen Nederlandse huishoudens hadden vorig jaar te maken met energiearmoede. Dat is een flinke toename ten opzichte van 2023. Met name in Zuid-Limburg is er sprake van veel energiearme huishoudens.

Dat concluderen het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) en onderzoeksinstituut TNO op basis van een voorlopige schatting. Volgens de organisaties had de stijging vooral te maken met het wegvallen van financiële steunmaatregelen, zoals de energietoeslag en een prijsplafond voor energie.

Huishoudens met energiearmoede hebben een laag inkomen en tegelijkertijd te maken met hoge energiekosten. Wat ook meespeelt, is in hoeverre zij in een huis wonen dat bijvoorbeeld slecht te verwarmen is door gebrekkige isolatie. Als gevolg daarvan zijn zij een relatief groot deel van hun inkomen kwijt aan energie.

Alleenstaanden

Volgens het CBS en TNO hadden vorig jaar ongeveer 510.000 huishoudens te maken met energiearmoede, wat neerkomt op 6,1 procent van alle Nederlandse huishoudens. Het gaat relatief vaak om alleenstaanden die leven van een pensioen of uitkering. In 2023 waren 331.000 huishoudens nog 'energiearm', oftewel 4 procent van alle huishoudens.

Energiearme huishoudens besteedden vorig jaar gemiddeld bijna 12 procent van hun inkomen aan hun energierekening. Dat is een toename van 4,5 procentpunt, wat komt doordat de inkomens minder hard zijn gestegen dan de energie-uitgaven. Alle huishoudens samen zijn gemiddeld genomen bijna 5 procent van hun inkomen kwijt aan energie.

Zuid-Limburg

Met name in Zuid-Limburg is er sprake van veel energiearme huishoudens. Zo hebben in Heerlen relatief gezien de meeste huishoudens te maken met energiearmoede. Namelijk 13,4 procent van alle huishoudens in die gemeente. Met dat percentage is Heerlen ook de landelijke koploper. De top 3 van Nederland wordt compleet gemaakt door Vaals (12,3 procent) en Enschede (11,3 procent).

In onze provincie ligt het percentage verder nog hoog in de gemeenten Maastricht (10,3 procent), Kerkrade (10 procent), Brunssum (9,2 procent), Sittard (8,7 procent), Roermond (8,3 procent) en Landgraaf (8,1 procent). De energiearmoede is relatief gezien het laagst in Horst aan de Maas (2,8 procent).

Kijk op onderstaande kaart hoe het zit in jouw gemeente:

Naast in Zuid-Limburg is er landelijk veel energiearmoede in het noordoosten van de provincie Groningen en in een aantal grote steden, zoals Rotterdam (11,1 procent), Amsterdam (9,5 procent) en Den Haag (9,1 procent). In slechts twee gemeenten in Nederland - Rozendaal en Lansingerland - ligt het percentage onder de 2 procent.

Energietoeslag

Huishoudens konden in 2022 en 2023 nog aanspraak maken op een energietoeslag. Die bedroeg voor de meeste huishoudens 1300 euro per jaar. Ook kwam er in 2023 een prijsplafond, waardoor er een maximumprijs gold voor de eerste 1200 kuub gas en 2900 kilowattuur stroom. Door het wegvallen van deze maatregelen zijn de energiekosten toegenomen.

Volgens onderzoekster Anika Batenburg van TNO kan een deel van de energiearmoede worden opgelost met het verduurzamen van woningen. Voor de groep die daarna alsnog een

hoge energierekening heeft, kan inkomensbeleid uitkomst bieden. „Het is aan de politiek om daar keuzes in te maken hoe dat probleem aan te pakken”, aldus Batenburg.

Lager dan in 2019

Het CBS en TNO merken wel op dat het aantal huishoudens met energiearmoede lager is dan in 2019, ook al lagen de energiekosten toen veel lager. In dat jaar was sprake van 682.000 energiearme huishoudens. De organisaties schrijven dat verschil toe aan de verbetering van de kwaliteit van woningen sindsdien. Ook gaan huishoudens inmiddels veel zuiniger om met energie en zijn inkomens gestegen.

02. Wethouder Sittard-Geleen ging zelf ooit failliet en helpt mensen nu uit de armoede: 'Ik stond bij de kassa met mijn kinderen en kon niet betalen'

Paul Dolhain verslaggever Sittard-Geleen dagblad de Limburger 5 augustus 2025

Wethouder Bühler is openhartig over een faillissement dat ze zelf meemaakte en wil die ervaring meenemen in haar beleid. © Ermino Armino

Als wethouder is Judith Bühler van de gemeente Sittard-Geleen direct betrokken bij de proef Op de rit, die gezinnen versneld van hun schulden afhelpt. Ze pleit voor een persoonlijke aanpak, op maat. Niet in de laatste plaats omdat ze zelf ooit met het schuldenbijtje heeft moeten hakken.

Iedereen kan in financiële problemen komen. Daar weet wethouder Judith Bühler (Middelen, Participatie en Bestaanszekerheid, CDA) alles van. Bijvoorbeeld door de verhalen die ze vanuit haar professie te horen krijgt. „Het kan al gebeuren als je bijvoorbeeld bij een verhuizing je adreswijziging vergeet door te geven. Je denkt dat je goed bezig bent en alles op orde hebt. Is de post eenmaal in je bezit, rusten er waarschijnlijk al boetes op de facturen.

En wat als je partner, die altijd de financiën deed, plots overlijdt en je weet je geen raad en durft ook geen hulp te vragen. Zelfs niet aan je eigen kinderen.”

Faillissement

Niet in de laatste plaats is Bühler met het fenomeen bekend uit eigen ervaring. „Ik heb zelf een faillissement meegemaakt en ben dus ook een ervaringsdeskundige”, vertelt ze. „Het bedrijf van mijn toenmalige man liep goed, totdat de financiële crisis eind jaren nul toesloeg. Toen de aanbeting van een opdracht niet binnenkwam, was het gedaan en heeft hij faillissement moeten aanvragen.”

Zelf werkte Bühler bij ABN Amro. „Ook mijn bankrekening werd ten onrechte geblokkeerd en ik kreeg het niet voor elkaar om dat ongedaan te maken.” Samen met hun twee kinderen ging het gezin een onzekere tijd tegemoet. „Er was zeker schaamte. Ik stond bij de kassa van de supermarkt met mijn kinderen en ik kon niet betalen. Je bent enerzijds als moeder bezig om te zorgen dat ze niets tekortkomen, anderzijds probeer je continu alles draaiende te houden.”

Toch zat iets anders haar misschien nog wel het meest dwars. „De machteloosheid. En dan met name de machteloosheid die je voelt op het moment dat een systeem niet functioneert. Ik zag dat systeem van dichtbij van twee kanten. Vanuit mijn werk, de bancaire kant. Daar kwamen we in een systeem terecht dat niet functioneerde. Waarin radertjes met elkaar verbonden waren, maar niemand meer wist waar een radertje voor bedoeld was. Maar ook vanuit mijn positie als klant, als mens. Waarin ik op geen enkele manier contact kon krijgen met de mensen die erover zouden moeten gaan. Dat maakte dat ik nu heel goed snap hoe ellendig het is op het moment dat je in een systeemfuk terecht bent gekomen.”

Ze nam dan ook een radicaal besluit en diende ontslag in bij ABN Amro, waar ze 25 jaar werkzaam was en ook internationaal carrière maakte. „Ik was al actief voor het CDA, maar heb in 2017 mijn vinger opgestoken, omdat het contrast me te groot werd. Ik werkte in Amsterdam en Brussel en alles werd daar steeds mooier en groter, terwijl ik bij thuiskomst werd geconfronteerd met de sociaaleconomische achteruitgang. Ik wilde iets doen. Als raadslid had ik daar beperkte middelen voor. Toen ze me vroegen als wethouder, was de keus snel gemaakt.”

Wie komen er nog meer aan het woord in deze serie?

In de eerste aflevering kwam beleidsmedewerker bestaanszekerheid [Anouk Harle](#) aan het woord. In de volgende afleveringen vertellen twee dertigers hoe ze mensen in armoede helpen als ervaringsdeskundigen. Verder spreken we de manager van Kredietbank Limburg en een onderzoeker van Zuyd Hogeschool. Zij geven tips hoe schulden vermeden kunnen worden. In de laatste aflevering vertelt Elian Claessen van het Vista College tegen welke problemen jongeren aanlopen en geeft budgetcoach Memphis Pieters tips.

De armoedecijfers van Sittard-Geleen liegen er niet om. 10 procent van de huishoudens heeft te maken met een problematische schuld, dat is 1,3 procent hoger dan het landelijk gemiddelde. „Als je een stad wilt die bruist, waar dingen gebeuren en waar mensen zich goed voelen, dan moet je niet kijken naar stenen, maar naar de mensen. En dus moeten we ervoor zorgen dat iedereen mee kan doen”, vertelt ze vastberaden.

Schaamte

Er zijn verschillende manieren waarop de gemeente de mensen met financiële problemen hulp biedt. De meest vooruitstrevende manier is de pilot Op de rit, waarbij bij maximaal 25 gezinnen de schuld wordt afgelost om rust te creëren en stress weg te nemen. „We hebben ruimte voor 25 gezinnen, maar momenteel doen vier gezinnen mee. Dat heeft enerzijds te maken met dat we in oktober zijn gestart en we alles moesten opstarten, maar het komt ook doordat we zorgvuldig te werk gaan. We gaan niet experimenteren met mensen in armoede.” Met zeven andere gezinnen worden gesprekken gevoerd. „Het is niet zo dat er massale

aanmeldingen zijn, die terughoudendheid is er van nature. Mensen met financiële problemen vragen niet graag hulp vanwege de schaamte en er leeft bij een deel ook wantrouwen tegenover de overheid.”

Terug naar de cijfers. In exacte aantallen gaat het om zo’n 3100 huishoudens met 700 kinderen. Een op de zeven kinderen uit Sittard-Geleen groeit op in armoede. „Hoge cijfers waar je van schrikt. We zijn daarom ook actief op scholen. Neem het Graaf Huyn College in Geleen, waar sinds twee jaar in de kantine een boterhammenbar is geopend en kinderen een boterham kunnen smeren als ze honger hebben. Iedere leerling kan er terecht, dus niet alleen kinderen van wie ouders moeilijk rondkomen. Er is hier dus geen onderscheid. Het moet niet zo zijn dat kinderen naar elkaar gaan wijzen als er iemand bij de boterhammenbar staat. Onder het mom van ‘Weer te laat opgestaan?’ of ‘Wil je niet met een volle buik op de fiets?’ is de bar echt een succes.”

Kindcentrum Sittard heeft een idee uitgerold voor de allerkleinsten: de school serveert gezonde lunches die de kinderen zelf bereiden. Zo leren ze ook hoe groenten eruitzien. „Daarnaast staat er bijvoorbeeld een cadeaustand, waaruit cadeautjes gepakt kunnen worden als iemand jarig is. Het initiatief hiervoor komt vaak van de scholen zelf en wij ondersteunen dat.”

Systeemfuik

Daarnaast is er natuurlijk Vidar, de sociale instelling van de gemeenten Sittard-Geleen, Beek en Stein. „Vidar heeft de opdracht om de participatiewet uit te voeren en van hieruit waren we te veel met de regeltjes bezig, waardoor we de mens achter de vraag soms uit het oog verloren. We werken er dagelijks keihard aan om hierin verandering te brengen. Wanneer nu iemand binnenloopt met een hulpvraag, wordt niet eerst gekeken naar hoe de wet kan worden toegepast, maar luisteren we meer naar het verhaal achter de inwoner en kijken dan hoe we de wet hierop kunnen toepassen.” Een aanpak op maat is immers veel succesvoller; dat is niet alleen de gedachte, maar ook de wens van de doelgroep. „Ze willen serieus genomen worden.”

03. Ooit hadden ze zelf schulden, nu helpen Jolanda en Do jongeren in Sittard-Geleen om die te voorkomen: 'Aan de schaamte moet echt iets gebeuren'

Paul Dolhain verslaggever Sittard-Geleen dagblad de Limburger 6 augustus 2025

Do Moust werkt als voorvrouw bij Vidar in de Wijk in Lindenheuvel en helpt als ervaringsdeskundige om mensen te behoeden voor armoede. © Ermino Armino

Jarenlang kampten dertigers Jolanda en Do met schulden. Nu ze weer helemaal boven Jan zijn, helpen ze jongeren in Sittard-Geleen te behoeden voor een leven met schulden.

Voor de nu 30-jarige Jolanda* ging een wereld open toen ze 18 jaar werd en haar eerste studiefinanciering kreeg. „900 euro. Zoveel geld had ik nog nooit gehad.” Thuis had ze het niet breed en ook toen ze uit huis ging, was het niet echt een vetpot. „Ik had nooit geleerd van mijn ouders of opa en oma hoe ik met geld moest omgaan. Generatiearmoede. Dat geld gaf me een gelukkig gevoel. Ik wilde op stap met vriendinnen, make-up kopen, nieuwe kleren. Eigenlijk mijn hele jeugd inhalen en goedmaken wat ik nooit had gehad.”

Teruggetrokken

Na een tijdje ging het mis. „Ik moest het ene gat vullen met het andere en liet bijvoorbeeld de huur terugstorten als ik tekort kwam. Op een gegeven moment maakte ik ook geen post meer open en zo ontstond gaandeweg een grote schuld.” Toen ze geen uitweg meer zag, vertelde ze uiteindelijk alles aan een maatschappelijk werker. „Toen begon het ergste. Ik moest rondkomen van 40 euro per week. Ik leefde zeer teruggetrokken, kon niks meer. Toen ik een dochter kreeg, werd mijn leven wel stabiel, al bleef de isolatie.”

Dominique – „zeg maar Do” – Moust is 32 jaar en heeft twee kinderen van 11 en 12 jaar. Haar leven liep eigenlijk op rolletjes, althans dat dacht ze. Als op een dag een deurwaarder voor de deur staat, moet haar partner opbiechten dat hij een behoorlijke schuld heeft opgebouwd. Al die jaren had hij het voor haar verzwegen. Plots beheerde een bewindvoerder haar rekeningen. „Als klap op de vuurpijl had ik ook nog een bewindvoerder die de boel bedonderde, waardoor ik er nog meer schulden bij kreeg.” Bezoekjes aan de Voedselbank waren geen uitzondering. „Ik weet nog dat ik geen vervoer had en ik alleen hulp kon vragen aan een kennis. Hij bracht me met zijn Mercedes naar de Voedselbank. Ik werd gelijk verongelijkt aangekeken.” Haar relatie eindigde niet veel later; ze moest samen met haar kinderen zien rond te komen van een uitkering.

Do en Jolanda zijn er inmiddels bovenop en durven hun verhaal openhartig te vertellen. Ze doen dat met een reden, want ze zetten zich vandaag de dag allebei in om mensen in Sittard-Geleen te behoeden voor een leven met schuld. „Wat ik heb meegemaakt, gun ik niemand”, vertelt Do. Jolanda knikt. „De schaamte die iemand in armoede heeft en de stigma’s die er zijn, daar moet echt wat aan gebeuren. Er zijn zoveel vooroordelen. Mensen met schulden of in armoede worden vaak – bewust of onbewust – gezien als zielig en minderwaardig, terwijl het zo’n krachtige en ook creatieve mensen zijn. Ze doen er alles aan om het hoofd boven water te houden, halen alles uit de kast. Dat verdient meer respect dan vaak gegeven wordt.”

Jolanda werkt sinds drie jaar voor de Mutsaersstichting. Ze biedt kwetsbare jongeren en jongvolwassenen een luisterend oor en leert ze zelfvertrouwen te krijgen aan de hand van verschillende projecten. „We helpen ze om weer regie te krijgen over hun leven, of te behouden, en daar hoort ook een financiële situatie bij.”

Wie komen er nog meer aan het woord in deze serie?

In de eerste aflevering kwam beleidsmedewerker bestaanszekerheid [Anouk Harle](#) aan het woord. In de tweede aflevering spraken we met wethouder [Judith Bühler](#) van Sittard-Geleen, die zelf te maken heeft gehad met een faillissement. In de laatste twee verhalen in deze serie spreken we met de manager van de Kredietbank Limburg en een onderzoeker van Zuyd Hogeschool. Zij geven tips hoe schulden vermeden kunnen worden. Ook komt Elian Claessen van het Vista College aan het woord. Zij vertelt tegen welke problemen jongeren aanlopen. Budgetcoach Memphis Pieters geeft ze tips.

Do kwam vier jaar geleden bij Vidar terecht, het sociaal ontwikkelbedrijf van de gemeenten Sittard-Geleen, Beek en Stein. Ze groeide daar vanuit de participatie door tot de functie van voorvrouw. Daarmee is ze het schoolvoorbeeld van re-integratie binnen Vidar. „Mijn begeleiding gaf me destijds het vertrouwen dat ik nodig had. Ze lieten me geloven in mijn eigen kunnen en daardoor heb ik de kans gekregen om door te groeien. Vanuit mijn ervaringsstandpunt adviseer ik nu mensen die hier binnenkomen. Ik kan ze laten zien dat ik er bovenop gekomen ben.”

Voorlichting

Inmiddels heeft Do een vast contract. Als voorvrouw helpt ze mensen te re-integreren in de samenleving. „We klussen samen om zo op een laagdrempelige manier een positieve bijdrage te leveren aan hun ontwikkeling, maar ook aan de leefbaarheid in de wijk. Aan de hand van alle gesprekken tijdens het klussen, zoeken we een passende baan of vervolgtraject.”

De gemeente Sittard-Geleen zet Do en Jolanda ook in als ervaringsdeskundigen in de proef Samen kundig. Met hulp van ervaringsdeskundigen worden financiële problemen sneller herkend en aangepakt. Ook wordt het eigen handelen van de gemeente onder de loep genomen. Jolanda: „Er is echt werk aan de winkel, want er moet veel meer voorlichting komen. En niet alleen voor kinderen. Ik ben me pas later gaan beseffen wat precies de

oorzaak was van mijn gedrag dat zorgde voor de schulden. Ik had nooit geleerd om met geld om te gaan. Daarom is het ook van belang om ouders te informeren.”

Daarnaast moeten de gemeente en schuldhulpinstanties bij zichzelf te rade gaan, vindt ze. „Er moet bewuster worden nagedacht over hoe men personen aanspreekt. Ook mag er meer tijd worden vrijgemaakt voor gesprekken. Tegen mij zei ooit iemand, nadat ik eindelijk zover was om te praten: ‘Gezien de tijd moeten we langzaam afronden.’ Dat geeft niet het gevoel dat je er echt voor iemand bent.”

Omkijken

Do vult aan: „Als iemand niet komt opdagen op een afspraak, is dat niet per se onwil. Het is vaak angst of misschien zelfs wel de locatie. Ga eens naar die persoon toe. Vraag eens door.” En dat geldt volgens het duo ook voor de samenleving die meer naar elkaar mag omkijken. „Vraag eens aan een alleenstaande moeder hoe het met haar gaat. Wij probeerden het allemaal zo goed mogelijk te doen voor onze kinderen en het vooral niet te tonen aan de buitenwereld.”

De schaamte was destijds groot en dat herkennen zij nu ook bij mensen die ze helpen. Die schaamte is er niet alleen aan de voorkant, maar ook tijdens het schuldsaneringsproces. „Bij mij leidde het tot isolatie. Ik studeerde, maar had niemand van mijn vriendinnen op school verteld dat ik aan het aflossen was”, aldus Jolanda. Do herkent het. „Ik vertelde vriendinnen niet dat ik geen geld had om met ze te gaan uiteten. Ik zei steeds dat ik niet kon of ik had een andere smoes. We moeten meer naar elkaar omkijken.”

**Jolanda is een fictieve naam op verzoek van de persoon in kwestie. Haar echte naam is bekend bij de redactie.*

04. Deze mensen helpen je door het woud aan subsidieregelingen: ‘Het is nog nooit zo’n goede tijd geweest om van schulden af te komen’

Paul Dolhain verslaggever dagblad de Limburger 7 augustus 2025

Roger Vranken is inmiddels zeventien jaar actief als regiomanager bij de Kredietbank Limburg. © Ermino Armino

Voor wie de eindjes maar moeilijk aan elkaar kan knopen, zijn subsidies en toeslagen van levensbelang. Maar die aanvragen is geen sinecure. Er zijn zoveel regelingen dat door de bomen het bos nauwelijks zichtbaar is.

Joost Weling is bij Zuyd Hogeschool docent sociaal werk en onderzoeker aan het lectoraat sociale integratie. Daarin heeft hij aandacht voor de thematiek armoede en doet hij onderzoek naar bestaanszekerheid.

„We hebben wel eens gekeken hoeveel regelingen er zijn. Dat zijn er zó ontzettend veel. Daarnaast hanteert ook nog iedere gemeente aparte criteria en voorwaarden om gebruik te kunnen maken van een regeling. Dat is niet alleen lastig voor mensen die de aanvragen moeten doen, maar zelfs voor de professionals. Sterker nog, het is eigenlijk niet uit te leggen.”

Wantrouwen

Roger Vranken is zo'n professional. Hij werkt al zeventien jaar als regiomanager bij de Kredietbank Limburg. „Zelf hoef ik veel minder keuzes te maken om rond te komen. Ik heb een salaris en hoef niet steeds alles af te wegen, administratie aan te leveren en bang te zijn dat ik iets vergeten ben dat in mijn nadeel werkt. En zelfs voor mij is het vaak zoeken.”

Weling vult aan: „Bedenk ook nog eens dat er wantrouwen leeft richting de overheid. Dat helpt niet mee. Het vergt veel aanpassingsvermogen van mensen.”

Het roept de vraag op: moet het systeem niet op de schop en vereenvoudigd worden? Dat is makkelijker gezegd dan gedaan, omdat veel regelingen met elkaar verbonden zijn.

Daarnaast is er grote onzekerheid over de toekomstige overheidsgelden. Het laatste kabinet-Rutte stelde als doel dat de helft van de mensen uit de schulden moest. Het demissionaire kabinet-Schoof bezuinigt hier juist op. „We hebben de Tweede Kamer opgeroepen om de structurele middelen per 2029 veilig te stellen om effectief en duurzaam op vroegsignalering en basisdienstverlening in te kunnen blijven zetten. Alleen zo kunnen gemeenten deze taken uitvoeren”, aldus Vranken.

Daarnaast zijn er aanbevelingen gedaan. Zo zou het incassotraject anders moeten.

„Schulden hoeven vaak niet zo hoog op te lopen zoals dat nu gebeurt. Bekijk het volledige plaatje van iemand en zoek de menselijke maat in incasso.” Ook online gokken en kopen op afbetaling moeten aangepakt worden. „Dat zijn twee veroorzakers van schulden”, zegt Weling. „Maar vergis je niet, mensen komen voornamelijk in de schulden omdat uitkeringen te laag zijn en de kosten voor het levensonderhoud te hoog. Het is belangrijk om te beseffen dat het niet helpt om mensen zelf de schuld te geven van de situatie waarin zij zitten. Het probleem is de armoede, niet de mensen die leven in armoede.”

De Kredietbank Limburg ondersteunt mensen die financiële hulp nodig hebben. Zij adviseert, helpt bij aanvragen, maakt een plan van aanpak, gaat met eventuele schuldeisers in gesprek en verstrekt ook sociale leningen als bijvoorbeeld een wasmachine stuk gaat en er geen geld is voor vervanging. Vranken: „Ik ga ervan uit dat onze klanten hun schuld willen aflossen. Feit is dat 42 procent van onze klanten daarin niet slaagt, omdat ze structureel te lage inkomsten hebben. Het basisinkomen voor mensen in de bijstand is niet hoog genoeg. Daar gaat het niet goed.”

Van nature proberen mensen alles zelf op te lossen. Dat zit in de aard van de mens, aldus Vranken. „Het is heel makkelijk om in de schulden te belanden, maar heel moeilijk om er weer uit te komen. Schaamte zit hulp vaak in de weg, maar hulp is echt noodzakelijk. We zetten daarom extra in op vroegsignalering. We gaan thuis langs bij mensen van wie we via onze ketenpartners weten dat ze financiële problemen hebben en reiken vervolgens oplossingen aan. Dat doen we samen met de gemeente Sittard-Geleen en Partners in Welzijn. Van de aanmeldingen in de schuldhulpverlening in Sittard-Geleen komt momenteel 30 procent uit deze vroegsignalering. Dat laat wel zien dat het helpt als je zelf initiatief neemt en de helpende hand biedt.”

Zuyd Hogeschool leidt professionals op die de toekomstige collega's van Vranken worden. „Armoede is niet alleen een gebrek aan geld, maar mensen ervaren ook een gemis aan erkenning en invloed op het beleid dat hen raakt”, aldus Weling. „Mensen die in armoede leven, voeren dagelijks een strijd tegen die armoede en dat is hard werken. Ondanks het leed en de tegenslag zijn ze heel vindingrijk, volhardend en creatief. Dat vraagt van professionals, organisaties en gemeenten solidariteit. Juist stigma en vooroordelen in de samenleving belemmeren de mogelijkheden voor deze solidariteit.” Daarom schoolt Zuyd professionals met behulp van ervaringsdeskundigen. „Professionals worden zich zo sterker bewust van de impact van armoede op het dagelijks leven en wat dit van ze vraagt.”

Geldstress wegnemen

Bij de proef Op de Rit, die nu loopt in Sittard-Geleen, wil de Kredietbank Limburg geldstress bij mensen wegnemen door eerder een voorstel te doen aan de schuldeisers. Vranken: „Een proces dat normaal zo'n zes tot negen maanden duurt, willen we nu in twee maanden realiseren. Nu duurt dat zo lang omdat we de klant nodig hebben om de benodigde gegevens aan te leveren. We merken dat veel mensen dat niet kunnen of daar moeite mee hebben. Bij Op de Rit gaan we, net als in de vroegsignalering, naar de mensen toe om samen de benodigde gegevens te verzamelen. Hiermee denken we sneller, en met minder stress voor de klant, een oplossing voor de schulden te realiseren. Het is ook goed om de mensen zelfredzaam te maken door ze te laten zien hoe je de boekhouding zelf op orde brengt en houdt. In de proef sparen we daarnaast samen voor een kleine buffer nadien. Dat geeft opluchting en meer vertrouwen in de toekomst.”

Vranken heeft een boodschap voor iedereen die twijfelt om hulp te vragen. „Het is nog nooit zo'n goede tijd geweest om van schulden af te komen. De periode van schulden afbetalen is gehalveerd en er wordt meer rekening gehouden met hoeveel mensen te besteden hebben. Dus kom als je hulp nodig hebt. Het is namelijk echt onduidelijk of er over een paar jaar nog zoveel geld en tijd voor worden vrijgemaakt.”

Weling sluit zich daarbij aan, maar hij wil nog iets aanstippen: „We zien dat de financiële regelingen niet de mensen bereiken die de ondersteuning het hardst nodig hebben. Het is juist belangrijk dat we deze mensen weten te bereiken en ervoor zorgen dat ze krijgen waar ze recht op hebben.”

Wie komen er nog meer aan bod in deze serie?

In totaal telt deze serie vijf afleveringen. Eerder spraken we beleidsmedewerker [Anouk Harle](#), die vertelde over wat de gemeente Sittard-Geleen doet om armoede terug te dringen en inwoners te helpen. In de tweede aflevering spraken we met wethouder [Judith Bühler](#) die zelf te maken heeft gehad met een faillissement. Ook kwamen [twee dertigers](#) aan bod die als ervaringsdeskundigen hulp bieden. In de laatste aflevering gaan we in gesprek met Elian Claessen van het Vista College. Zij vertelt tegen welke problemen jongeren aanlopen. Ook spreken we budgetcoach Memphis Pieters die tips geeft.

05. Hoe belanden jongeren in financiële problemen en hoe krijgen ze hulp? 'Je kunt tegenwoordig heel eenvoudig rood staan en spullen achteraf betalen'

Paul Dolhain verslaggever dagblad de Limburger 8 augustus 2025

Elian Claassen is kwartiermaker financiële educatie bij het Vista College. © Ermino Armino

Om armoedeproblematiek te lijf te gaan, geeft het Vista College financiële educatie. Jongeren leren zo met name de waarde van geld. „Geld is niet meer tastbaar en je merkt dat dit moeilijkheden in de ontwikkeling van jongeren met zich meebrengt.”

Om de problematiek maar gelijk te duiden: het aantal kinderen dat in Sittard-Geleen opgroeit in armoede is 4,5 procent. In absolute aantallen komt dat neer op zo'n 700 kinderen. Landelijk ligt dit percentage bijna een procent lager (3,6), blijkt uit cijfers van het CBS uit 2023. Ook hebben veel jongvolwassenen in Sittard-Geleen financiële problemen. Exacte cijfers zijn daarover niet beschikbaar, maar bij de gemeente en ook bij het Vista College – met locaties in heel Zuid-Limburg, waaronder Beek en Sittard-Geleen – herkennen ze dit beeld.

Financiële educatie

Elian Claassen is kwartiermaker financiële educatie bij het Vista College waar zo'n 13.000 leerlingen voornamelijk middelbaar beroepsonderwijs (mbo) volgen. „Er is begin dit jaar een project vanuit het ministerie van Onderwijs opgestart waarbij scholen in Nederland aan de slag kunnen met financiële educatie in de breedste zin van het woord. Iedere school kan grotendeels zelf bepalen hoe ze hier invulling aan geeft.”

Vista schreef zich in omdat het ziet dat geldzorgen en geldstress onder jongeren een groot probleem is. „Dat geven onze leerlingen ook zelf aan. Ik spreek jongeren regelmatig”, vertelt Claassen. „Nou zijn geldzorgen van alle tijden, zeker onzichtbare armoede, maar de laatste

tien jaar zien we dat geld een abstract begrip is geworden door technologische ontwikkelingen. Geld is niet meer tastbaar, veel mensen hebben het niet meer in de beurs – zeker jongeren niet – en je merkt dat dit moeilijkheden in het omgaan met geldzaken en daarmee in de ontwikkeling van jongeren met zich meebrengt.”

Als je vroeger zakgeld kreeg in de vorm van munten of bankbiljetten, zag je bij het uitgeven dat de portemonnee leger raakte. En als het geld op was, viel er niks meer uit te geven. Met de intrede van de pinpas en het internetbankieren is dat besef gaandeweg verdwenen. Er groeit nu een generatie op die geen contant geld op zak heeft. „Tel daarbij op dat je tegenwoordig heel eenvoudig rood kunt staan en veel producten pas achteraf betaald hoeven te worden. Dat zijn allemaal ontwikkelingen die heel handig en makkelijk zijn, maar tegelijkertijd geld ook minder tastbaar maken”, aldus Claassen.

De financiële educatie valt bij Vista onder het verplichte vak Burgerschap, vergelijkbaar met het vroegere maatschappijleer. „Tijdens de theoretische lessen worden bijvoorbeeld vraagstukken besproken als ‘Wat komt er binnen, wat geef je uit?’, ‘Waar moet je rekening mee houden als je 18 jaar wordt?’, ‘Op welke toeslagen heb je recht?’ Het klassieke huishoudboekje in een nieuw jasje. Maar we gaan daarnaast aan de slag met welke apps je het best kunt downloaden en hoe het belastingstelsel en een toeslagaanvraag werkt.”

Taboe

Naast die lessen op school worden de ouders betrokken bij de financiële educatie. Bijvoorbeeld met een financieel informatiepunt op de open dag en tijdens ouderavonden. „Daarnaast worden docenten getraind om ook bij hen bewustwording te creëren dat tegenwoordig anders met geld wordt omgegaan dan twintig jaar geleden. Verder leren ze hoe je het taboe doorbreekt om met leerlingen te praten over geldzorgen.”

Elian Claassen. © Ermino Armino

Volgens Claassen is bewustwording – bij zowel leerlingen als ouders – de sleutel tot succes. „Dat is ook de reden dat we ouders erbij betrekken. Zij gaan net zo goed mee in de technologische vaart. Zij maken bijvoorbeeld het zakgeld automatisch over en dragen daarmee – zonder dat ze het wellicht zelf door hebben – bij aan het verdwijnen van het fysieke beeld van geld. Voor veel jongeren verdwijnt het gesprek over geld en het oefenen ermee. Het ouderwetse spaarpotje was zo gek nog niet.” Een tip van haar: „Maak een digitaal spaarpotje aan.”

De schuldenproblematiek alleen neerleggen bij de jongeren is volgens Claassen niet eerlijk. „De verleidingen vandaag de dag zijn veel groter. Er zijn overal reclames. De influencers op sociale media hebben een gigantische overtuigingskracht. Dat maakt het zo cru. Aan de ene kant staat de overheid toe dat grote warenhuizen op afbetaling mogen verkopen aan jongeren, aan de andere kant geven ze geld uit aan een educatieplan voor jongeren om geldproblemen te voorkomen.”

Saai

De studentenraad van Vista is groot voorstander van de educatieve lessen en studenten geven zelf aan dat ze er wat aan hebben. „We krijgen vaak terug dat het nuttig is en dat leerlingen blij zijn dat ze ergens heen kunnen om het over geld te hebben. En ja, natuurlijk zijn er ook leerlingen die het vak Burgerschap saai vinden.” Aangezien de pilot pas een half jaar onderweg is, is het nog te vroeg voor harde conclusies.

Wie spraken we allemaal in deze serie?

In totaal telt deze serie vijf afleveringen. In de eerste aflevering legt [Anouk Harle](#) – beleidsmedewerker Sittard-Geleen – uit wat de gemeente allemaal doet om armoede tegen te gaan en inwoners te helpen. In de tweede aflevering spreken we met wethouder [Judith](#)

[Bühler](#) die zelf in het verleden te maken heeft gehad met een faillissement. Verder komen [twee dertigers](#) aan het woord die als ervaringsdeskundigen hulp bieden en de manager van de Kredietbank Limburg en onderzoeker van Zuyd Hogeschool die tips geven hoe schulden vermeden kunnen worden. Alle afleveringen zijn online te vinden. Op de Vista-locaties komen daarnaast professionals over de vloer. Ze houden een inloopspreekuur waar leerlingen en ouders, maar ook docenten terecht kunnen met al hun financiële vragen.

Memphis Pieters, budgetcoach bij Partners in Welzijn. © Ermino Armino

Mocht blijken dat een leerling daadwerkelijk met schulden te maken heeft, dan kan de school terecht bij het MBO knooppunt waar een budgetcoach beschikbaar is voor verdere hulp. Dat is Memphis Pieters, die tevens als sociaal juridisch dienstverlener werkzaam is bij Partners in Welzijn. Deze organisatie voor sociaal werk helpt inwoners van de Westelijke Mijnstreek zelfredzaam te zijn en stimuleert hen actief deel te nemen aan de samenleving. „De verhouding tussen inkomsten en uitgaven staat onder druk. Ook worden er nog te vaak ondoordachte uitgaven gedaan of uitgaven waar geen of nog geen geld voor is. Daarnaast zie ik dat jongeren dure abonnementen aangegaan die niet zomaar kunnen worden opgezegd”, zegt hij.

Pieters heeft daarom een paar gouden tips voor jongeren om te voorkomen dat ze in de problemen te komen. „Probeer nooit geld uit te geven dat je (nog) niet hebt. En wacht niet met het stellen van vragen of inschakelen van ondersteuning. Dat het zelf niet lukt, is helemaal niet erg. Iedereen moet ergens beginnen, dus maak vooral gebruik van ondersteuning als je er niet meer uitkomt.”

06. Opnieuw tekort aan beschutte werkplekken

Ruim een derde van de doelgroep wacht op een passende werkplek

[Koen Enneking](#) Binnenlands Bestuur 11 augustus 2025

Werkontwikkelbedrijf Werkse! in Den Hoorn – Foto: Werry Crone/ANP

De uitvoering van beschut werk loopt achter op de behoefte. Dat concludeert brancheorganisatie Cedris op basis van de meest recente cijfers van het UWV. Duizenden mensen met een positief advies wachten op een geschikte werkplek. ‘Gemeenten bieden te weinig werkplekken aan. En het beschikbare begeleidingsbudget wordt lang niet altijd benut waarvoor het bedoeld is.’

Nauwelijks verandering

Uit de cijfers blijkt dat eind maart in totaal 16.906 mensen een positief advies voor beschut werk hadden. Van hen waren er 10.849 daadwerkelijk aan het werk. Dat betekent dat ruim een derde van de doelgroep wacht op een passende werkplek. ‘Dat aandeel verandert al jaren nauwelijks’, [aldus](#) de brancheorganisatie voor sociale werkgelegenheid en arbeidsintegratie.

	Eerste kwartaal 2018	Eerste kwartaal 2019	Eerste kwartaal 2020	Eerste kwartaal 2021	Eerste kwartaal 2022	Eerste kwartaal 2023	Eerste kwartaal 2024	Eerste kwartaal 2025
Doelstelling beschutte werkplekken	3.100	4.950	6.350	7.700	8.825	9.775	10.500	11.300
Realisatie beschutte werkplekken	1.465	2.867	4.301	5.536	7.101	8.323	9.659	10.849

Aantal positieve adviezen	3.182	5.289	6.891	8.900	10.942	12.881	14.426	16.906
Percentage realisatie van doelstelling	47,26%	57,92%	67,73%	71,9%	80,46%	85,15%	91,99%	96,01%
Percentage realisatie van positieve adviezen	46,04%	54,21%	62,41%	62,2%	64,90%	64,61%	66,96%	64,17%

Bron: Cedris

Structureel probleem

Voor eind 2025 ligt het landelijke streefaantal op 11.900 werkplekken. Gemeenten ontvangen hiervoor een begeleidingsbudget van 12.485 euro per werkplek bij een gemiddelde werkweek van 31 uur. Toch signaleert Cedris al langer een structureel probleem: het aantal plekken waarvoor gemeenten financiering krijgen, zegt volgens de organisatie niets over de lokale behoefte aan beschut werk. Ook is er geen directe koppeling met het aantal werkplekken dat een gemeente daadwerkelijk aanbiedt, zo benadrukt de vereniging voor sociale werkvoorzieningen en beschut werk.

Kloof

Dat schuurt, zegt Cedris: 'Gemeenten zijn wettelijk verplicht om, als er lokaal behoefte is, het aantal opgelegde werkplekken te realiseren. Maar dat gebeurt vaak niet. De nieuwste cijfers bevestigen dat de landelijke behoefte aan beschut werk fors groter is dan het aantal plekken dat gemeenten gezamenlijk aanbieden.' Wat de branche betreft vraagt die kloof tussen behoefte en realisatie om actie: 'Zeker nu gemeenten op papier over voldoende middelen beschikken, maar die lang niet overal inzetten voor de mensen die wachten op een plek.'

Verbeteragenda

Vlak voor het zomerreces stuurde VVD-staatssecretaris Jurgen Nobel (Participatie en Integratie) een [brief](#) naar de Tweede Kamer, met onder andere aandacht voor de zogenoemde [verbeteragenda](#) beschut werk. Die agenda benoemt knelpunten, gebaseerd op signalen van gemeenten en uitvoerders, en bevat voorstellen om die aan te pakken. Een belangrijk punt is een betere aansluiting tussen de verdeling van rijksmiddelen en de lokale behoefte. Ook wil het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid gemeenten meer stimuleren om te investeren in beschut werk.

Emmen

Cedris pleit ervoor om de financiering te koppelen aan de realisatie van werkplekken. 'Wanneer begeleidingsmiddelen pas volgen bij het daadwerkelijk aanbieden van een werkplek, zullen gemeenten sneller werk maken van beschut werk', verwacht de belangenvereniging. Sommige gemeenten nemen nu al hun verantwoordelijkheid. Als lichtend voorbeeld wordt Emmen genoemd. Die gemeenten financiert extra werkplekken [uit eigen middelen](#). 'Dat is waardevol, maar eigenlijk zou het rijk daar al in moeten voorzien', vindt Cedris. De brancheorganisatie roept het nieuwe kabinet op om door te pakken.

07. Zwervers lastig? De komst van dit inloophuis in Sittard werd bevochten in de rechtbank, maar een maand na de opening klaagt niemand meer

Kyra Volkers Verslaggever Sittard-Geleen dagblad de Limburger 17 augustus 2025

Buurtbewoners waren in rep en roer toen duidelijk werd dat Bie Zefke, het Sittardse inloophuis voor daklozen, verhuisde naar de Odasingel. Toch is het verdacht rustig in de buurt. Waarom is een oordeel zo snel geveld als het om zwervers gaat?

Pogingen om iets van het leven te maken.

Het is bijna ironisch dat deze roman op tafel ligt. De lezer schuifelt zijn stoel wat naar voren. Hij is thuisloos, al zou je dat niet zeggen. Toch wil de man absoluut niet gefotografeerd worden. De buurt herkent hem direct aan zijn geruite blouse. En ze lopen nu al met een boog om hem heen. Wie? Oud-collega's, mensen die hij vroeger als 'vriend' bestempelde.

De naamloze meneer is een van de bezoekers van Bie Zefke. Sinds begin juli bevindt het Sittardse inloophuis voor daklozen zich op de Odasingel. Bezoekers zijn dolblij met hun nieuwe locatie. De kleurrijke pasteltinten aan de wand stemmen vrolijk, maar ogen niet te druk. Er is een hoop lichtinval en een tuintje. Het contrast met de vorige locaties kan niet groter.

Slapen

Zo brak er vroeger vaker ruzie uit, vertellen de daklozen. Sommigen hebben de inloopuren echt nodig om te slapen. Maar daar was het oude pand te krap voor. Raakte je per ongeluk iemand aan? Dan kon het nog wel eens escaleren. In de nieuwe huiskamer zijn voldoende hoekjes om je terug te trekken.

Aan een andere tafel zit een dichter. Een geïnteresseerde, intelligente man. Maar ook een man die tussen wal en schip valt. Naarmate het gesprek vordert, slaat hij een boekje open over zijn eigen jeugd en existentiële crisis. Het is best verwarrend als je moeder zegt zielsveel van je te houden, maar je even later weer een klap verkoopt. Je weet ergens dat het fout is, en toch zijn bepaalde patronen moeilijk te doorbreken.

Schaamte

Jaren slenterde deze man, met een notitieblok in zijn hand, door de Sittardse straten. Sinds een halfjaar heeft hij een slaapplek. Toch slijt hij zijn dagen graag bij Bie Zefke. Voor een praatje met gelijkgestemden en wat gezelligheid. Want vooralsnog is er een groot verschil tussen een dak boven je hoofd en een écht 'thuis'.

Er komt niet één type dakloze, maar allerlei mensen met ieder hun eigen verhaal. © Ermino Armino

Bij Bie Zefke komt niet één soort 'dakloze', het stereotype zwerver met een lange onverzorgde baard en een winkelwagen vol tassen. Het zijn mensen, in al hun variatie. Jongeren die door de krappe woningmarkt geen appartement vinden. Gescheiden vrouwen die zo snel nergens terechtkunnen.

Velen schamen zich voor hun komst naar plekken als Bie Zefke. En dus worden hun verhalen niet verteld. Wat overblijft is de klassieke zichtbare zwerver die zo nu en dan bij de supermarkt rondhangt en om vijftig cent bedelt.

De onwetendheid, het onbekende, het maakt mensen bang. Zo ook de burens van Bie Zefke. Want dat omwonenden 'niet blij' waren met de komst van het inloophuis, is een [understatement](#).

Angst

Buurtbewoners vreesden overlast. Want daklozen kunnen tot twee uur 's middags binnenlopen voor een kop koffie en wat eten, maar waar gaan de tientallen zwervers na sluitingstijd heen? Rondhangen op straat? Dat voelde vooral voor de vele oudere bewoners onveilig. Uiteindelijk stapte een buurtbewoner zelfs naar de [rechtbank](#). Tevergeefs.

Nu, ruim een maand na opening, doet De Limburger een ronde door de buurt. Met een verrassend resultaat: niemand ervaart overlast. Sommigen bekennen zich wel te hebben verzet tegen Bie Zefke, maar nemen hun woorden nu terug. Tja, angst voor het onbekende, legt een oudere vrouw uit.

Een werkgroep met buurtbewoners, de gemeente en Bie Zefke blijft de boel evalueren. Ook via deze formele route vallen de klachten mee. Of ja, 'klachten', er is slechts één klacht binnengekomen. Geluidsoverlast door pratende mensen en radio in de tuin van Bie Zefke. Maar ook deze klager geeft toe dat er van schelden of schreeuwen geen sprake is. Na sluitingstijd loopt het personeel voor de zekerheid een rondje door de buurt om rondhangende daklozen aan te spreken. Dat lijkt niet nodig. Ieder vervolgt al snel zijn eigen

tocht door Sittard. Een enkeling is te herkennen aan een vaste outfit, anderen gaan op in de anonieme menigte. Want zolang ze geen overlast veroorzaken, identificeer je ze niet als zwerver. En dus zijn er zelden positieve voorbeelden van daklozen.

08. Kabinet: boetes onwillige inburgeraars 'maximaal benutten'

[Stijn Vos](#) 21 augustus 2025

De Raad van State zette onlangs een streep door standaard boetes wanneer iemand niet op tijd inburgert.

ANP/Hollandse Hoogte/Dijkstra bv

Staatssecretaris Jurgen Nobel wil dat er 'een stok achter de deur' blijft bestaan wanneer inburgeraars niet voldoen aan hun inburgeringsverplichting, ook nu de Raad van State heeft bepaald dat statushouders niet standaard mogen worden beboet als ze hun inburgeringsexamen niet op tijd halen. Dat schrijft hij in antwoorden op Kamervragen van de VVD. Het kabinet bezint zich op een nieuw handhavingsregime.

Raad van State

'Inburgeren mag niet vrijblijvend zijn', schrijft Nobel. De Raad van State bepaalde [begin juli](#) dat een standaard boete wanneer iemand niet op tijd inburgert niet meer mag. Het Hof van Justitie van de Europese Unie schrijft namelijk voor dat dit alleen bij uitzondering is toegestaan. De zaak was aangespannen door een Eritrese statushouder. Hij had een boete gekregen van 500 euro omdat hij niet op tijd zijn inburgeringsexamen had gehaald. Bovendien moest hij de 10.000 euro die hij had geleend voor de inburgeringscursussen en examens terugbetalen.

Handhaving aanpassen

De VVD wilde vervolgens van het kabinet weten welke gevolgen de uitspraak allemaal heeft. Na bestudering van de uitspraak concludeert Nobel dat, hoewel de uitspraak alleen

betrekking heeft op de oude Wet inburgering, die uit 2013, deze ook gevolgen heeft voor de Wet inburgering 2021. 'Ik zie momenteel de mogelijkheden om de handhaving aan te passen. Ik kan nu al duidelijk zijn over mijn beleidsinzet. Als onderdeel van het totaalpakket aan maatregelen om de naleving van de inburgeringswet te stimuleren, vind ik een stok achter de deur nodig. Inburgeren mag niet vrijblijvend zijn.'

Boeteruimte 'maximaal benutten'

Nobel wijst er ten slotte op dat een geldboete in uitzonderlijke gevallen wel toelaatbaar is. Dat is bijvoorbeeld het geval wanneer iemand aantoonbaar een aanhoudend gebrek aan bereidheid heeft om te integreren. De demissionair staatssecretaris zegt de ruimte die er is 'maximaal' te willen benutten. In oktober komt hij met een nieuwe brief aan de Kamer met daarin meer informatie.

09. AI kost banen in Limburg, met name in de ICT vallen forse klappen: 'Ze worden vervangen door helpdesks en chatbots'

Monique Evers Verslaggever Economie dagblad de Limburger 21 augustus 2025

Vooraf mbo'ers merken de gevolgen van AI voor hun werk. © Annemiek Mommers

Kunstmatige Intelligentie (AI) kost banen in Limburg, met name in de ICT. 63 software- en applicatieontwikkelaars vroegen na juli 2024 mede om die reden een WW-uitkering aan. Dat is een stijging van 24,6 procent in die sector.

Behalve de ICT-sector worden ook managers en bedrijfseconomische en administratief medewerkers getroffen door AI. Dat blijkt uit de donderdag gepresenteerde werkloosheidscijfers van uitkeringsinstantie UWV. Het totale aantal Limburgers met een WW-uitkering is de afgelopen twaalf maanden met

10,2 procent gestegen vergeleken met een jaar eerder. Die stijging is lager dan de landelijke die 14,3 procent bedroeg. In Limburg hebben 13.585 mensen nu een werkloosheidsuitkering.

Gematigde groei

Behalve met AI heeft de toename van de werkloosheid te maken met de ontwikkelingen in de automatisering, geopolitieke spanningen en een gematigde economische groei. Het UWV verwacht dat het aantal werklozen de komende jaren blijft oplopen.

Het aantal WW-uitkeringen onder ICT'ers was altijd laag, in Limburg is de sector relatief klein, maar in een jaar tijd is dat aantal toegenomen met 24,6 procent. Het UWV noemt dat relatief gezien een grote stijging. Volgens Monique Sniijders, arbeidsmarktadviseur bij het UWV, treft AI in de ICT-sector vooral mbo'ers. „Zij worden sneller vervangen door online helpdesks en chatbots.” Volgens haar hoeven hbo'ers en wo'ers minder te vrezen voor hun baan. „Zij hebben een abstracter denkvermogen waardoor ze complexere vragen kunnen beantwoorden. Iets wat AI, nog, niet kan.”

Zorg

Bij AI nemen computers die kunnen leren, redeneren, problemen kunnen oplossen en beslissingen nemen het werk over. Kunstmatige intelligentie heeft volgens Sniijders ook voordelen. „Het kan bijvoorbeeld het werk in de zorg veel efficiënter maken.”

Over het algemeen is er nog altijd een tekort aan personeel in Limburg. Ondernemers noemen het gebrek aan arbeidskrachten de belangrijkste belemmering voor hun bedrijfsvoering. Toeval of niet. Het zegt in elk geval iets over de snelle ontwikkelingen op de arbeidsmarkt. Over de mogelijkheden die AI heeft maar ook de bedreigingen.

Onderzoeksinstituut ADP, technologieleverancier van hr- en payrolloplossingen, vroeg werkende Nederlanders hoe zij denken over kunstmatige intelligentie. 7 procent denkt dus dat AI hun baan zal overnemen. Maar 11 procent denkt juist dat AI een positieve invloed heeft op het werk. Dat het werk zomaar eens efficiënter en een stuk leuker kan worden als AI die saaie klussen overneemt.

Vertalers

Volgens UWV ontkomen we er niet aan. Vrijwel iedereen zal zijn baan zien veranderen door kunstmatige intelligentie.

Monique Sniijders erkent dat de gevolgen van AI nu te zien zijn op de arbeidsmarkt. Beroepen die als eerste geraakt worden zijn behalve de ICT-sector ook de zakelijke dienstverlening en de juridische en financiële sector. Ook creatieve beroepen waar het bijvoorbeeld draait om taal, zoals tekstschrijvers en vertalers, gaan de gevolgen merken. „Maar kunstmatige intelligentie kan nooit helemaal de mens vervangen”, stelt Sniijders. „Neem ChatGPT, die kan niet ethisch en kritisch kijken en mist communicatieve vaardigheden. Daar heb je mensen voor nodig.”

Muzikanten

UWV publiceerde vorige maand nog een lijst met beroepen die voorlopig nog niet door AI vervangen kunnen worden. Dat zijn bijvoorbeeld kappers, masseurs, kelners, muzikanten en bakkers. Beroepen waar persoonlijke dienstverlening of handwerk voor nodig is. Dat geldt ook voor uitvoerende beroepen in de bouw en techniek.

In sommige sectoren is kunstmatige intelligentie juist weer meer dan welkom, zegt Sniijders. Ze heeft het dan over de zorg met de toenemende vergrijzing, het onderwijs en de logistiek. Het werk kan er efficiënter en aantrekkelijker door worden.

Scholing

De arbeidsmarktadviseur pleit dan ook voor meer scholing op dit gebied. Werkgevers moeten opleidingen aanbieden en werknemers moeten die met beide handen aangrijpen. „Je

moet wel blijven investeren in jezelf om geen kansen te missen. Dan hoef je AI ook niet als een bedreiging te zien.”

10. Experts: schuldhulp raakt uit balans

[Koen Enneking](#) Binnenlands Bestuur 22 augustus 2025

‘Dat voor ongeveer een derde van alle nieuwe schuldregelingen geldt dat debiteuren niets aflossen, is echt onwenselijk’

Beeld: Shutterstock

Schuldenexperts Nadja Jungmann en André Moerman maken zich zorgen over recente ontwikkelingen in de schuldhulpverlening. Nu steeds vaker mensen met schulden niets meer hoeven af te lossen, raakt volgens hen het evenwicht tussen schuldeisers en mensen met schulden uit balans.

Vooropgesteld: Jungmann en Moerman nemen de nijpende positie van mensen met financiële problemen zeer serieus. Jungmann is lector Schulden & Incasso aan de Hogeschool Utrecht en bijzonder hoogleraar aan de Universiteit van Amsterdam. Ze houdt zich in dat kader bezig met het thema schuldenproblematiek. Eerder was ze lid van de voormalige Commissie sociaal minimum. Moerman is jurist en manager ‘hulp bij geldzaken’ bij sociaal werkorganisatie Bindkracht10. Hij is tevens eigenaar van SchuldInfo.nl en voorzitter van de signaleringscommissie van de Landelijke Organisatie Sociaal Raadslieden. ‘De afgelopen tien jaar hebben we ons ingezet om aandacht te vragen voor mensen met schulden en financiële problemen’, vertelt Jungmann. ‘Maar over de recente ontwikkelingen maken we ons zorgen.’

Bijstand

Dat begint bij een in mei 2024 genomen besluit van de Nederlandse Vereniging voor Volkskrediet (NVVK). De leden van de koepelorganisatie voor schuldhulpverlening besloten toen dat mensen die op bijstandsniveau leven per 1 juli 2024 niets hoeven af te lossen zodra

ze in een gemeentelijk schuldhulptraject zitten. Dit zogeheten 'nul-aanbod' volgde op een advies van de Commissie sociaal minimum, die in september 2023 concludeerde dat de bijstand niet toereikend is. 'Wat dat betreft is bepalen dat debiteuren in de bijstand niks hoeven af te lossen een logisch gevolg van dit commissierapport', zegt Jungmann. 'Als zij immers zouden aflossen, komen ze onder het bestaansminimum terecht.'

Hoewel het besluit logisch lijkt vanuit het oogpunt van bestaanszekerheid, blijkt het nul-aanbod inmiddels voor ongeveer [een derde](#) van de nieuwe schuldregelingen te gelden. Bij een alleenstaande in de bijstand betekent dat zo'n 1.200 euro minder aflossing over een periode van achttien maanden.

Grote schaal

Dat zorgt bij schuldeisers en schuldhulpverleners voor gemengde gevoelens, zeggen Jungmann en Moerman. En dat begrijpen ze wel. 'Natuurlijk zijn er mensen die terecht niets kunnen aflossen', zegt Jungmann. 'Maar dat het op zo'n grote schaal gebeurt, roept vragen op.' Moerman vult aan: 'Je bent misschien niet schuldig aan het ontstaan van de schulden, maar je hebt wel de verantwoordelijkheid om naar draagkracht bij te dragen aan de oplossing.' Volgens het duo willen sommige mensen juist wél aflossen, maar door het nul-aanbod wordt hen dat onmogelijk gemaakt. Dat 'naar mogelijkheid afbetalen' geen hard uitgangspunt meer lijkt te zijn, vinden de schuldenexperts onwenselijk.

Vreemde situaties

De oorzaak ligt mede bij de manier waarop het 'vrij te laten bedrag' wordt berekend: het bedrag dat iemand mag behouden om van te leven tijdens een schuldregeling. 'In de praktijk is er bij een deel van de mensen met schulden wel ruimte voor aflossing, maar de rekensom pakt anders uit', aldus Moerman. Daarbij leidt de koerswijziging bij de NVVK volgens hem ook tot vreemde situaties als gemeenten zelf ook schuldeiser zijn. 'Dezelfde gemeente die 68 euro per maand int voor een terugvordering van teveel ontvangen uitkering, zegt bij een aanvraag schuldhulp ineens: je hoeft niets meer af te lossen.'

Ongelijkheid

Jungmann voegt toe: 'Het gaat qua volume natuurlijk niet om die paar tientjes per maand, maar wel om dat we het systeem zo inrichten dat mensen met schulden zich maximaal inspannen en schuldeisers alleen kwijschelden wat nodig is. Die balans is belangrijk. Er zijn ook debiteuren die niet in de gemeentelijke schuldhulpverlening gaan omdat ze het belangrijk vinden om hun schuld(en) af te lossen.' Deze ongelijkheid vindt het duo moeilijk uit te leggen. Moerman: 'Mensen met een laag inkomen die zich niet aanmelden bij de gemeente lossen alles af. Degenen die dat wel doen, betalen niets. Dat is niet rechtvaardig als er in het feitelijke budget wel wat ruimte is.'

Preventie

Daarbij zou het volgens Jungmann en Moerman ook beter zijn als aflossen onderdeel is van de begeleiding. Moerman: 'In veel gevallen komen mensen door omstandigheden in de schulden, maar er zijn ook best veel situaties waarin gedrag een rol speelt. In die situaties is hulp en begeleiding als terugvalpreventie van groot belang. Maar wanneer schulden in één klap worden kwijtgescholden en de debiteur geen enkele euro hoeft af te betalen, is het voor gemeentelijke schuldhulpverleners een stuk lastiger om een gedragsverandering te bewerkstelligen. Men kan ook kiezen voor achttien maanden 0 procent van het inkomen aflossen, gelijktijdig begeleiden en aan het einde van de rit de schuld kwijtgeschelden. Dan zorgen die achttien maanden voor druk bij mensen om samen te werken aan

gedragsveranderingen, waardoor ze niet terugvallen in financiële problemen. Maar daar is dus niet voor gekozen.'

Wettelijk

Bovendien vragen de experts zich af of deze werkwijze juridisch sluitend is. Sinds 1 januari 2021 geldt wettelijk de zogenoemde 5 procent-regel: iedereen moet minimaal 5 procent van zijn of haar inkomen aflossen, ook bij een laag inkomen. Alleen bij uitzonderlijke situaties kan (via een hardheidsclausule) daarvan worden afgeweken. 'De gedachte daarachter was dat als je schulden maakt, je ook met iets over de brug moet komen', legt Moerman uit. 'Vóór 1 januari 2021 gebeurde het namelijk dat sommige mensen in de bijstand door de kostendelersnorm zo'n laag inkomen hadden, dat ze nooit wat hoefden af te lossen. Daar wilde de wetgever van af. Om die reden is bij wet vastgelegd: iedereen lost altijd minimaal 5 procent af.'

Eigen rekenmethode

Uit de wetsgeschiedenis blijkt dat de 5 procent-regel ook geldt voor schuldhelpverlening. Het is volgens het duo dan ook opvallend dat rechters zich daar bij dwangakkoorden in het kader van de Wet schuldsanering natuurlijke personen (Wsnp) niet aan houden. Moerman: 'Het overlegorgaan van rechters-commissaris in procedures betreffende wettelijke schuldsaneringsregelingen, Recofa, heeft een werkgroep die voor het vrij te laten bedrag een eigen rekenmethode hanteert. Maar in deze rekenmethode is de 5 procent-regel niet opgenomen. In de praktijk betekent dat als debiteuren en crediteuren voor de rechter staan en aan verschillende voorwaarden wordt voldaan, de rechter het voorstel tot kwijtschelding bekrachtigt. Want rechters houden vast aan die rekenmethode die door Recofa is ontwikkeld.'

Rijksoverheid

Wat de deskundigen betreft is het rijk aan zet. Jungmann vindt het sympathiek dat de NVVK heeft besloten dat mensen die op bijstandsniveau leven niets hoeven af te lossen. 'Maar eigenlijk neemt de koepelorganisatie hiermee de verantwoordelijkheid over die bij de Rijksoverheid ligt', zegt ze. 'Die zou er namelijk voor moeten zorgen dat het bijstandsniveau toereikend is, waardoor ook bijstandsgerechtigden met schulden naar draagkracht hun openstaande rekeningen (deels) kunnen aflossen.'

'En natuurlijk willen we niet dat mensen onder het sociaal minimum komen en hebben we oog voor mensen met financiële problemen. Ook wij vinden dat mensen die niks kunnen aflossen, ook niks hoeven af te lossen. Maar dat moet wel gestoeld zijn op het werkelijke budget. Dat voor ongeveer een derde van alle nieuwe schuldregelingen geldt dat debiteuren niets aflossen, is als fenomeen en in het licht van de noodzakelijke balans tussen mensen met schulden en schuldeisers echt onwenselijk.'

11. Grote kans dat wethouder Judith Bühler (CDA) Sittard-Geleen verruilt voor Den Haag: 'Net als de partij heb ik ook ambities'

Verslaggever Sittard-Geleen dagblad de Limburger 27 augustus 2025

Judith Bühler. © Ermino Armino

De kans dat wethouder Judith Bühler Sittard-Geleen inruilt voor Den Haag is aanzienlijk met plek acht op de kandidatenlijst van het CDA. Daarmee heeft de lokale afdeling geen lijsttrekker meer. Wat nu?

[Dat Bühler een hoge positie op de CDA-lijst heeft gekregen](#), waardoor het zeer waarschijnlijk is dat ze in de Tweede Kamer belandt, komt als een verrassing voor velen. Zelfs voor haarzelf. Al moet de kandidatenlijst nog officieel bekrachtigd worden door de leden. De recente peilingen (Ipsos I&O & Verian/EenVandaag) schatten het aantal zetels voor het CDA in tussen de 21 en 25.

Campagne

Begin juni, toen het Sittard-Geleense CDA-partijbestuur Bühler unaniem voordroeg als lijsttrekker voor de gemeenteraadsverkiezingen die in maart 2026 worden gehouden, was de 53-jarige nog helemaal niet bezig met een zetel in Den Haag. Ondanks dat Geert Wilders vlak daarvoor de stekker uit het kabinet had getrokken en nieuwe verkiezingen werden uitgeschreven. „Ik werd lijsttrekker en was volledig bezig met de campagne. Maar net als de partij heb ik ook ambities.”

Bühler viel op bij het landelijke CDA-bestuur door haar gedrevenheid. „Toen de hele situatie rond VDL Nedcar begon, heb ik me eraan gestoord dat we geen gehoor kregen in Den Haag, terwijl er echt iets aan de hand was in de regio. Dat heeft me gestoken, maar ook getriggerd. Ik heb dat ook laten weten en een vurig betoog gehouden bij onze partij. Ik denk dat ik dat verhaal goed verteld heb, want het is blijven hangen”, vertelt ze.

Dinsdagmiddag kreeg ze de mededeling dat ze op plek acht van de kandidatenlijst stond. „Ik was verrast ja. Zo hoog.” Heeft ze meer ambities? Staatssecretaris wellicht? Minister? „Dat gaat me te snel. Alles stap voor stap. Eerst moet de lijst definitief vastgesteld worden en daarna gaan we een dikke vette campagne voeren waarin ik het Limburgse verhaal wil vertellen. Ik wil echt met een stevig mandaat richting Den Haag en ga niet achterover leunen. Mijn speerpunten? Ik heb financiën in het hoofd en de mens in het hart.”

Nieuwe lijsttrekker

De lokale fractie heeft plots wel een probleem. Ze zal op zoek moeten naar een nieuwe lijsttrekker. „Het nieuws heeft ons ook blij verrast”, aldus voorzitter Stefan Ochse. „We zitten donderdag met het bestuur samen om de scenario’s te bespreken. Gaan we weer voor een voorkeurskandidaat zoals Judith of houden we een verkiezing? We weten het nog niet.” Het is niet zo dat automatisch degene doorschuift van plaats twee, aangezien het lokale CDA alleen een lijsttrekker bekend heeft gemaakt en nog niet de volledige lijst. „Dat staat pas gepland voor na de landelijke verkiezingen.” Vrijdag staat een algemene ledenvergadering gepland, maar daar staat vooral de Tweede Kamerlijst op de agenda.

Bij het CDA heerst bovenal trots dat Bühler de kans op Den Haag grijpt. „Het is vooral fijn dat we weer een stem krijgen in Den Haag die het Sittard-Geleense en Limburgse verhaal vertelt. Judith verdient dit ook en het is knap dat ze deze stap neemt en aandurft. Natuurlijk missen we straks wel een goede wethouder, maar we hebben binnen onze afdeling genoeg actieve mensen om een sterk team te vormen richting de gemeenteraadsverkiezingen van 2026”, aldus fractievoorzitter Patrick Brouwers.

Vanuit het college van Sittard-Geleen klinkt eenzelfde geluid. „Trots overheerst. Het is jammer dat ze naar alle waarschijnlijkheid vertrekt uit het college, maar ze is nu eenmaal een politiek talent en we zijn blij dat we met haar mogen werken. Straks zal ze ongetwijfeld een rol gaan spelen als politieke schakel tussen ons en Den Haag. Dat is ook mooi”, aldus burgemeester Hans Verheijen namens het college.

Familie

Dat Bühler helemaal vertrekt uit de gemeente is zeer onwaarschijnlijk. „Ik blijf in Geleen wonen en zal ook blijven meehelpen bij de campagne voor de gemeenteraadsverkiezingen. Ik ben al sinds 1988 lid van het CDA. Deze partij voelt als familie, daar blijf ik onderdeel van. Alleen waarschijnlijk straks vanuit Den Haag.”